

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPI LAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő מרטון ד"ר א. מרטון

6 OLDAL (ártszikkobbi adóval) 3-SEKEL TEL-AVIV, 1981 MÁJUS 10., VASÁRNAP 9979. sz.

PHILIP CHABIB A SZIR FŐVÁROSBAN

Pesszimizmus Izraelben és Szíriában a viszály békés megoldása kérdésében

Az amerikai kiküldött az újságíróknak Damaszkuszban: „Most még viccem sincs az Önök számára” -- Tovább özönlenek a szíriai csapatok Libanonba

A hétvégén Jeruzsálemben, Damaszkuszban, Beirutban, Washingtonban és más fővárosokban is lázas politikai-diplomáciai tevékenység folyt az Izrael és Szíria között kieleződött konfliktus békés uton való megoldása érdekében, de valamennyi beavatott tényező pesszimizmussal viseltet Philip Chabib, a libanoni származású amerikai diplomata küldetésének sikere iránt és egyre valószínűbbnek tűnik, hogy Izrael végül kénytelen lesz a katonai megoldás utját választani. Feltételezik azonban, hogy csak korlátozott mértékű katonai akcióra kerül sor, anélkül, hogy totális háború fejlődne ki Izrael és Szíria között. Közben a damaszkuszi hatóságok további csapatokat vezényeltek át Libanonba, illetve az izraeli határ közelébe.

Damaszkusz. (Reuter, UPI) — Philip Chabib, Reagan elnök rendkívül megbízottja tegnap, beiruti tárgyalásai befejeztével a szíriai fővárosba érkezett, amelynek repülőterén az amerikai nagykövetség és a szíriai helyettes külügyminiszter fogadta. A terv szerint Chabibnak tegnap este kellett volna találkoznia Abdel Chálim Chádám külügyminiszterrel, aki a Chabib érkezését megelőző órákban nem győzte hangoztatni, hogy Szíria semmi körülmények között sem vonja vissza léghatárát rakétáit jelenlegi helyükről Libanonban.

A szíriai hatóságok tegnap este meg egy Chábiba és az Egyesült Államokra nézve sértő gesztus tettek, amikor a Chábib tisztelgő rendezett diszvacsorán a külügyminiszter csak helyettesével képviseltette magát.

Valószínűnek tartják, hogy Cháféz el-Aszád elnök ma, vasárnap reggel fogadja Chábibot, közvetlen mielőtt az amerikai diplomata elhagyja a szíriai fővárost, hogy utjának harmadik és utolsó állomására, Jeruzsálemba utazzon. A szíriai hadügyminiszterum szóvivője tegnap kijelentette, hogy Szíria továbbra is léghatárát rakétaütegeket helyez el mindenhol, ahol védelmi érdekei ezt megkívánják.

Ugyanakkor Damaszkusz arról hangnemben „figyelmez-

tette” Jeruzsálemet, hogy a Szíria elleni esetleges támadása fejében drága árat fog fizetni. A damaszkuszi rádió hírmagyarázója szerint Szíria nem enged álláspontjából és nem hagyja magát befolyásolni az izraeli és amerikai fenyegetések által. „Aki agresszivitás által kalandokat keres, igen drágán fogja megfizetni a kaland árát” — mondotta a damaszkuszi rádió és hasonló hangnemben írt a Tisrin, a szíriai kormány hivatalos szócsöve is.

Philip Chábib megérkezése előtt befejeződött Koronyanko helyettes szovjet külügyminiszter damaszkuszi látogatása, aki csütörtök este összegezte tárgyalásait Aszád elnökkel. Koronyanko már visszatért Moszkvába, anélkül, hogy bármilyen nyilatkozatot tett volna az újságírók előtt.

Philip Chábib másfél napon át Beirutban tárgyalt, mielőtt Damaszkuszba érkezett. Kiszivárgott hírek szerint ottani tárgyalásai nemcsak az izraeli-szíriai konfliktussal, de az általános szíriai helyzettel voltak kapcsolatosak. Beiruti tárgyalásait az amerikai nagykövetség épületében folytatta, miközben pár száz méter távolságról jól hallatszott a detonációk és gépfegyverek ropogása. „Ez az állandó libanoni zenekíséret” — jegyezte meg fanyar akasztófahumorrall a tárgyalások egyik libanoni résztvevője.

Chábib komor hangulatban érkezett a szíriai fővárosba és a rá várakozó újságíróknak egyetlen szót sem volt hajlandó mondani. „Most még viccem sincs az Önök számára” — jegyezte meg végül.

Közben a szíriai csapatok Libanonba való ömlesztése tovább tart. Tegnap 20, állig felfegyverzett katonákkal megrakott teherautó indult el Damaszkuszról Libanonba. Szentanuk elbeszélése szerint az utóbbi 48 órában szokatlan élénkség volt tapasztalható a Kuneitra melletti határ-állomás szíriai oldalán is.

Damaszkuszi politikai megfigyelők szerint Aszád szíriai elnök elhatározta, hogy a „végsőkig megy” és erre utal a Chábib iránt tanúsított udvariatlan magatartás is. Aszád, aki előszeretettel használja az „Aszád-el-

ASZÁD A Golán oroszlánja...

Dzsaulán” (a Golán oroszlánja) előnevet, dőlyfősen viselkedik az Egyesült Államokkal szemben és csak kényszerűségből hajlandó fogadni Chábibot, de eleve elhatározta, hogy visszautasítja az amerikai diplomata minden áthidaló javaslatát — vélik ezek a megfigyelők.

Damaszkusz. (UPI, Reuter) — A szíriai külügyminiszter egyéb ként pénteken este meglepetésszerűen Libába repült, ahol hosszas megbeszélést folytatott Gádáfival a legutóbbi fejleményekről. Egy nappal korábban Libia hivatalosan közölte, hogy minden rendelkezésére álló eszközt Szíria rendelkezésére állít, ha fegyveres összecsapásra kerül sor „a cionista állammal.”

Don Fisher, a State Department szóvivője azt mondotta, hogy az Egyesült Államok nincs olyan információ birtokában, amely megerősítené a szíriai csapatösszevonásokról szóló híreket. Hozzáfűzte, hogy lényegében nincs változás a libanoni katonai helyzetben.

Lapzártakor érkezett jelentés szerint a szíriaiak 3 rakétát lőtek Dzsunijera, a keresztények kikötővárosára. Emberéletben nem esett kár, de a városban több helyen nagy tüzek ütöttek ki.

Ugyancsak lapzártakor érkezett jelentés szerint Beirut központjában tegnap este felrobbant egy pokolgépes autó. A robbanás négy ember sebesülését okozta. A rendőrség közlése szerint a robbantást távirányítással hajtották végre.

IDŐJÁRÁS

A meteorológiai intézet jelentése szerint ma is a szokásosnál valamivel hűvösebb lesz az idő és helyi esőzés is lehetséges. Várható hőmérséklet: Jeruzsálem, Cfat 8—18, Tel Aviv, Haifa 12—22, Afula, Ludd 11—23, Tibériás 12—26, Beér Séva 9—23, Éjlát 16—30 fok.

Egyiptom békefelhívást intézett Riadhoz

Szaudia megszüntette a Libanonban állomásozó szíriai haderő finanszírozását

Kairó. (UPI). — Az Egyiptom fővárosában megjelenő Október című hetilap, amelynek főszerkesztője Anisz Mánuszur, Szádat elnök barátja, legutóbbi számában felhívást intéz Szaudiához, hogy vállaljon az eddignél nagyobb szerepet a közelkeleti béke-erősítések terén, miután már megtette az első lépést ebben az irányban.

A barátságos tónusban írt cikkben, amely az első ilyen írás amióta Szaudia 1979-ben megszakította diplomáciai kapcsolatait Egyiptommal, Mánuszur dicsérettel szavakkal illeti Szaudia és Kuveit határozatát, hogy nem folytatják a Libanonban állomásozó szíriai haderő költségeinek fedezését. Szaudia és Kuveit azért határozta el magukat erre a lépésre, mert elejétől fogva nem nézték jó szemmel a keresztény lakosság mérszálását Libanonban. A két állam eddig a szíriai haderő havi 50 millió dollárra rugó költségvetésének oroszlánrészét fedezte.

„Ez az első pozitív és dicsőretreméltó ténykedés a béke irányában” — írja cikkében az Október főszerkesztője — Az új helyzetben Szaudia az eddigénél aktívabb szerepet vállalhat a közelkeleti béke-erősítések terén, annál is inkább, mert a szau-

zat kicsiny, de jelentős lépés a béke felé vezető uton. Véleménye szerint más arab államoknak is követni kell a szauidai példát és Szaudiának most kötelessége, hogy behozza, amit az utóbbi években mulasztott. Szaudia komoly szerepet játszhat a palesztinai és a jeruzsálemi probléma megoldása terén — írja.

Politikai megfigyelők véleménye szerint az utóbbi időben bizonyos fokú közeledés állt be Riad és Kairó kapcsolataiban.

Meghalt Uri Cvi Grinberg

Pénteken este 84 éves korában meghalt Uri Cvi Grinberg, a nagy héber költő és közeleti harcos, aki eseménydus életében számos irodalmi díjat és elismerést kapott, noha irodalmi és

közeleti tevékenysége erősen kontraverzális jellegű volt.

Uri Cvi Grinberg híres rabbi-család sarjaként Galiciában született és 19 éves koráig semmi sem különbözött más jesivánövendékektől. Ekkor jelentek meg első költeményei, eleinte jiddis, majd pedig héber nyelven. 28 éves korában alijázott és a Dávár szerkesztőségének tagja lett a lap megalapításának napján. A Dávár hasábjain és másutt számos költeménye, valamint publicisztikai írása jelent meg. Később azonban a revizionista mozgalomhoz csatlakozott. A második világháború idején tartózkodott az irástól, az állam

alapítás után pedig a Chéru-t mozgalom képviselőjeként az első Kneszet tagja lett.

Uri Cvi Grinberg, aki háromszor nyert Bialik-díjat, az utóbbi években visszavonultan élt és alig írt.

Ma délután 2 óraker temetik a jeruzsálemi Olajfák Hegyén.

MEGHALT AHARON ASCHMANN

A ráánáni aggokházában csütörtökön este, 85 éves korában meghalt Aharon Aschmann, az ismert héber író és színműíró. Aschmann a kijevi egyetemen tanult és 25 éves korában alijázott. Nagyszámu színművével egyhamar magára vonta a közönség figyelmét, számos irodalmi díjat nyert és éveken át a szerzői jogokat védő egyesület elnökeként tevékenykedett. Ma délután 3 óraker helyezik örök nyugalomra a choloni temetőben.

Nagyszámu tisztelőjén kívül két lánya és számos unokája gyászolja. Legnagyobb lánya, Sosána Szeveg újságíró, néhány évvel ezelőtt közlekedési szerencsétlenség áldozata lett.

MEGHALT JISZRAÉL LIOR

Tel Avivban a péntekre virradó éjjel, 60 éves korában meghalt Jiszraél Lior szegedi dandártábornok, aki Lévi Eskol és Golda Méir miniszterelnökök katonai adjutánsa volt. A lengyelországi születésű Lior 13 éves korában alijázott és már két évvel később a Hágáná kötelékében szolgált. A felszabadító háborúban már ezredparancsnok volt és 1966-tól fogva Eskol, majd Golda Méir katonai adjutánsként szolgált. Leszerelése óta közlekedési projektmunkok élén állt.

Jiszraél Lior özvegye tisztán rangban szolgált a légihaderőben, két fia aktív tiszt a hadseregben, lánya pedig ugyancsak a légihaderő kötelékében teljesít szolgálatot.

Mély fájdalommal közlöm, hogy szeretett feleségem

STRAUSZ ARANKA szül. Binder

Subotica — Cur Sálom

hosszu szenvedés után itthagyt.

A temetés ma, vasárnap, 1981 május 10-én lesz Cur Sálomban. Autóbusz indul a lakás elől, Cur Sálom, Sosánim utca 9, délután 3.30 óraker.

Gyászolják: férje, STRAUZS JÁNOS, a rokonság Izraelben és külföldön, valamint a baráti kör.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy férjem, testvérem, rokonunk

Dr. ALEXANDER KAUFMANN

Máramarosziget — Kirját Bialik

elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 2.30 óraker lesz a cur-sálomi temetőben. Autóbusz indul 2.15 óraker a lakástól, Kirját Bialik, Hágállit utca 23.

Gyászolják: felesége ZSENI, huga HIRSCH SÁRI és az egész család

Szenzációs eredmények a labdarugó bajnokságban

A labdarugó bajnokság tegnap lebonyolított 28. fordulójában csúcscsúszámu, 26 gól esett és nem kevesebb, mint három (!) találkozó határozottan kikaparni a labdát a hálóból. A három találkozó egyike a nap szenzációjának számít, mert az utolsó előtti helyen álló és gyakorlatilag már kiesett Mákkábi Amidár 4:2 arányban legyőzte a bajnokjelölt Hápoél Tel Avivot, amelynek most már csak 3 pont előnye van a második helyen álló Bné Jehudával szemben. Ez a csapat egyébként szintén részt vett az egyik hatgólós mérkőzésen: Kfár Szábán 3:3 arányú döntetlent csikart ki az ottani Hápoéltól, amely foggal-körömmel küzd a kiesés ellen. A harmadik hatgólós eredmény a Bloomfield-pályán született, ahol a Simson csapata 5:1 arányban hengerelte le a hetek óta „pofozógép” szerepét betöltő Hápoél Rámát Gánt.

További eredmények: Hápoél Jehud — Hápoél Rison Lecion 1:0 (meglepetés), Mákkábi Petách Tikva — Mákkábi Natanja 4:0 (!), Mákkábi Tel Aviv — Hápoél Jeruzsálem 1:0, Hápoél Haifa — Hápoél Petách Tikva 0:0, Hápoél Beér Séva — Mákkábi Jaffa 1:1.

A táblázaton a Hápoél Tel Aviv már csak 3 pont különbséggel vezet a második helyen álló Bné Jehuda előtt, míg további 3 csapat, a Mákkábi Petách Tikva, Simson és Mákkábi

A HELYES TIPPELÉS

X, 2, 1, 1, 1, X, X, X; 2; 1; 1; 1;

Egyiptomi gyártmányu rakéták

Kairó. — Az egyiptomi hadsereg a Kairótól nyugatra húzó sivatagi területen hadgyakorlatot tartott, amelyen először próbált ki egyiptomi gyártmányu, 3 különböző típusu közepes távú föld-föld rakétát.

Az egyiptomi rádió jelentése szerint az egyiptomi hadsereget már a közeljövőben ellátják ilyen rakétákkal, melyek közül az egyik 30 kilométeres hordtávolságú és tankok és emberek elleni robbanófejvel van felszerelve. A másik rakétatípus 8 kilométeres hatósugaru és kommandó-egységek céljait szolgálja. A harmadik típus füstbomba és világító lövedék kilövésére alkalmas.

Begin és Hammer találkozik a pedagógusok megbízottaival

Begin miniszterelnök és Hammer közoktatásiügyi miniszter vasárnap reggel, a minisztertanács előtt találkozik a pedagógusok megbízottaival.

A közoktatásiügyi minisztérium szóvivője elmondta, hogy a miniszterelnök és a közoktatásiügyi miniszter ismerteti a kormány és a pedagógusok közötti konfliktus megoldásának tervét és felkéri a pedagógusokat arra, segítsék elő, hogy a tanév fennakadások nélkül érjen véget.

Időközben Eliezer Smuéli közoktatásiügyi államtitkár állandó érintkezést tart fenn a pedagógusok megbízottaival.

ROBBANÓ BORITÉK A WALESI HERCEGNEK

London (UPI). — Ismeretlen tettesek robbanó borítékot küldtek Charles herceg trónörökös címére. A boríték felkelte az egyik tisztviselő figyelmét a londoni posta-elosztó központban, mert nagyobb és vastagabb volt, mint a szokásos borítékok. A kikerült rendőrségi tüzserész há tástalanította a robbanóanyagot. Megállapította, hogy a robbanás sebesülést okozott volna, de nem halált.

Két képviselőnek is küldtek hasonló borítékot, ezeket is még idejében hatástalanították.

Bíróságon végződött a nagy szerelem

Egy 65 éves haifai férfi és egy 62 éves asszony közötti „hálaos szerelem” csalóddással és kiábrándulással zárult és végül ítéletre bíróság elé került, mert a

ARAB HIRFORRÁSOK SZERINT A libanoni válság központi szerephez juttatja a Szovjetuniót a Közelkeleten

Beirutból jelentik, hogy illetékes arab források szerint a libanoni válság alkalmat nyújtott a Szovjetunióknak ahhoz, hogy az USA mellett ő is központi szerepet játszhasson a közelkelet térségében.

Amióta az Egyesült Államok Egyiptomnak és Izraelnek a camp-davidi megegyezést javasolta, azóta kezébe vette a közelkelet diplomáciai irányítását, meghusztva a Szovjetunió arra irányuló kísérleteit, hogy a közelkeletben a szovjet befolyását és befolyásolhatóságát a béketárgyalások menetében.

Azonban, hála a legutóbbi libanoni válságnak, Moszkvának sikerült ismét behatolnia a közelkeletbe, oly nagyhatalomként, mely a leghatásosabb befolyást képes Szíriára gyakorolni.

Az amerikai kormányzat, mely nemrégiben figyelmeztette az arab államokat, védjék magukat a szovjet fenyegetőzésektől, most kénytelen Moszkvához fordulni, támogatást kérni a feszültség enyhítéséhez.

Miután Reagan elnök bejelentette, hogy személyes megbízottjaként Philip Cháhibot delegálja a közelkeletbe, hogy megkísérelje a szíriai-izraeli ellenségeskedés kioldását, a Szovjetunió is megbízottat küldött, ugyanazt az embert, Georgij Kornejenkot, első külügyminiszter-helyettesét.

Megfigyelők szerint Moszkva igyekszik majd minden lehetőséget kihasználni a szíriai szövetség

hogy Moszkva sokáig vonakodott eleget tenni Szíria követeléseinek, Damaszkusz ugyanis azt kérte, hogy Moszkva biztosítsa Szíria és Izrael katonai erejének azonososságát.

A két nagyhatalomnak rendkívüli érdeke megakadályozni a két állam közötti kitöréssel fenyegető tényleges háborút.

Szakértők szerint, mivel Moszkva már szerepel egy másik katonai válságban, Afganisztánban, ezért a közelkeleti ellenségeskedés még súlyosabb veszedelemet jelent a nagyvilág békéjére nézve. Ugyanakkor az Egyesült Államok egész közelkeleti politikájára arra az elvre épül, hogy meg kell akadályozni a Szovjetunió behatolását a közelkeletbe.

Micháel Cur szabadlábra helyezéséről tárgyalnak

Mint emlékeztet, Micháel Curt 1975-ben 15 évi börtönrre ítélték és büntetését az államelnök tavaly 11 évre csökkentette. Ha számításba vesszük, hogy jó magaviselete címén a büntetés egy harmadát elengedik, akkor Curnek még 13 hónapot kell börtönben töltenie. Jogászörökben biztossra veszik, hogy az igazságügyminiszter javaslatára Micháel Cur az ősi ünnepek alkalmából véglegesen szabadlábra kerül.

A FÜGGTELLENSÉGI NAP TISZTELETÉRE

Elkészült az 500. izraeli repülőgép

Az 500. izraeli repülőgép gyártásával ünnepelte az idei Függetlenségi Napot a Légügyi Művek. Ezt közölte tegnap Gávril Gidor, a vállalat vezérigazgatója. Gidor hozzátette, hogy a Légügyi Művek az elmúlt 22 év alatt négyfajta repülőgépet gyártott, közöttük harcirepülőgépeket, iskolagépeket, különféle utas-terhelő repülőgépeket és az úgynevezett „igazgató-repülőgépeket”, amelyeket üzletemberek légitaxiként használnak.

A most gyártott 500. repülőgép polgári Westwind 11/24 típusu. A sokezer munkást foglalkoztató üzem a Fuga Magister lökhajtásos iskolagép gyártásával kezdte meg működését és az első ilyen repülőgépet 1960 júliusában adták át a légihadvezetésnek. A Fuga Magisterek ma is szolgálatban vannak. „kiképzés és légi-akrobata mutatványok végrehajtására használják őket.

A Fuga Magistert követte az „Árává” típusu repülőgép gyártása, amelynek polgári és katonai változatából eddig többtucatot adtak el. Az Árává gépeket megtaláljuk néhány ázsiai, de főleg a latin-amerikai országok légihaderőiben.

Amikor a francia kormány a hatnapos háború nyomán fegy-

verszállítási embargót vetett ki Izraelre, a Légügyi Művekre hárult egy katonai vadászbombázó gép tervezése, fejlesztése és gyártása. Így került sor a Kfir harcibombázó gyártására, amely ma az izraeli légihaderő egyik élvonalbeli harci gépének számít.

A Légügyi Művek gyártja ezen kívül a lökhajtásos Westwind polgári repülőgépeket, amelyekből eddig 174-et adtak el, többségüket az Egyesült Államoknak. A repülőgép-exportból többtucat millió dollár rugó bevétel van a Légügyi Műveknek.

A vezérigazgató kifejtette, hogy a polgári és katonai repülőgépek gyártásán kívül a Légügyi Művek nagymértékben hozzájárulnak Izrael biztonságához, többek között a termékekért kapott dollárok, másrészt a többtízezer munkahely révén.

Fokozódott az adó-behajtás

Áprilisban, az új gazdasági év első hónapjában 2,8 milliárd szék bevétel volt a jövedelmi adóhivatalkának, ami 128 százalékos emelkedést jelent a tavalyi áprilishoz viszonyítva. - Látszólagos emelkedés ez, mert ha a drágasági index emelkedését vesszük tekintetbe, akkor az idei áprilisi adó-behajtás mintegy 5 százalékkal elmarad a tavalyi áprilisi mögött.

A jövedelmi adó-behajtás visszaesésével egyidejűleg példátlan emelkedés mutatkozott a vámhivatal jövedelmében. A kiadásból származó adó ugyanis 2,5 milliárd szék volt, vagyis a négyeszeresére a tavaly áprilisi 625 millió szék jövedelemnek. Uriel Lin,

RÖVID HIREK

● Binjámin Volpovics, a ráánai község tanács elnöke jom háacmáut napján nyilvánosságra hozta, hogy Ráánáná városi státust kap. Az idevonatkozó szabályrendeletet már aláírta dr. Jozsef Burg helyigazgató.

● A Názáret melletti Ikszáli arab faluban ismeretlen tettesek — valószínűleg a Fátáchhal rokkonszenvező arabok — a függetlenségi napon elhívték a nemzeti zászlót. A rendőrség nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

● A hadsereg alkalmazásában működő polgári dolgozók máttól, vasárnaptól kezdve „szankciókat” alkalmaznak, miután országos szakszervezetük munkaviszonyt hirdett meg. A hadsereg polgári alkalmazottai 5-7 százalékos különleges bérpótlék folyósítását követelik a hadügyminisztériumtól.

● Menáchem Begin miniszterelnök csütörtökön este telefonált a hadsereg rádiójának és közölte, hogy adományt akar felajánlani a Sirotram-akció keretében. A telefonoskísaszonny azonban ezt válaszolta neki: „Maga nem a miniszterelnök, csak ugratni akar engem” — és lecsapta a kagylót.

● A rendőrség a függetlenségi napon megakadályozta Méir Káháná rabbi és néhány hívének belépését Názáretbe, miután Káháná elzárta az utat, hogy ezen a napon fel akarja húzni az izraeli zászlót a városházára. A városi főtisztviselők panaszt tettek a rendőrségen, amely torlaszokat állított fel a város bejáratánál, feltartóztatta és végül visszaküldte Káhánát, aki kisebb csoport élén érkezett.

● A múlt hét egyik éjszakáján a zichron-jákovi rendőrség közvegi letartóztatott 11 jesivánövendéket, akik kárt okoztak a városokban tevékenykedő német misszió gazdaságában. A rendőrséget éjjel 2 órakor hívták ki és a nyomozók megállapították, hogy a jesivánövendékek több tízezer szék kárt okoztak az egyik épületben. Megállapítás nyert, hogy valamennyien közeli jesivák diákjai, 16 év körüliek. A hatáit járáshírszágon ömpos vizsgálati fogságot rendeltek el ellenük.

● A Tájékoztatósi Központ által készített ideiglenes jelentés szerint mintegy félmillió példányban nyomtak ki füzeteket és plakátokat a függetlenségi nap alkalmából. A költségek mintegy 200 ezer székelt rugtak.

● A kormány elhatározta, hogy Éjláttól 4,5 kilométerre északra építi fel a város új nemzetközi repülőterét. Így a távolság az éjláti és az akabai repülőtér között mindössze 1,5 kilométer lesz. A mai árak figyelembevételével az új repülőtér megépítésének költségeit 25-30 millió dollárra tessik.

● Ismeretlen terroristák szerdán este 10 óra körül Názáret és Tibériás között. Rájne falu mellett Molotov-palackot dobtak egy arra haladó Egged autóbusszra. Senki nem sebesült meg és kár sem keletkezett. A rendőrség letartóztatott 6 falubeli lakost.

● A kirját-smonai tanintézetekben új, az eddiginél jobb és nagyobb befogadóképességű óvóhelyeket építenek. A munkálatok már a közeli napokban megkezdődnek.

● Izrael párizsi nagykövetsége nagyszabású ünnepélyes fogadást rendezett a függetlenségi nap alkalmából. A fogadáson mintegy 1000 meghívott személyiség jelent meg, közöttük két miniszter, számos magasrangú főtisztviselő és katonatiszt, valamint Párizsban akkreditált diplomáciai kar tagjainak javarésze. Francois Mitterand, a szocialista elnökjelölt nevében Lionel Josephin, a párt főtitkára üdvözölte az izraeli nagykövetet, míg az államelnök nevében az elnöki palota titkára és Giscard diplomáciai tanácsosa tolmácsolta az elnök jókívánságait.

● Gázai munkások a múlt hét végén horogkereszteket mázoltak több hordóra, amelyekben Németországba szállítandó export narancslé volt. Egy zsidó munkás, a vészkeresztek megmenekültje érte tetten az arabokat és az eset parázs verekedéséssé fajult. A gázai rendőrség nyomozást indított.

● A jeruzsálemi felsőbbrendű Ben Porát — Bárak — Mose Kohén hármastanácsa szerdán elutasította azt az order nisi felfolyamodványt, hogy fílták le a „Tüz oszlop” című sorozat utolsó felvonásának közvetítését. A felfolyamodvány betervezője azzal indokolta azt, hogy ez a felvonás magában foglalja a Dir Jászín faluban elkövetett Écel-akciót is, ez csak feleslegesen igazgatja az országban élő arabok kedélyét. A felsőbbrendű azzal az indoklással utasította el a fel folyamodványt, hogy azt túl későn nyújtották be és így nem maradt elegendő idő a kérdés érdemleges letárgyalására.

● Jákov Mediná rison-lectoni lakos néhány hónappal ezelőtt hirtetéseket adott fel a lapokban, hogy felesége nyomtalanul eltűnt és két gyermekét egy intézetben hagyta. A tel-avivi törvényeszen a napokban kiderült, hogy az asszony nem tűnt el, hanem megszökött férjének illegális elöl, aki erőszakkal akarta prostituálni a kényszerített Mediná szerdán a tel-avivi törvényeszen egy évi fűnylésre és 3 évi feltételes börtönbüntetésre ítélték.

● Izrael kosárlabda válogatottja a függetlenségi nap kimenetelkor barátságos mérkőzés keretében Tel Avivban 114:94 (62:39) arányban legyőzte a katonai rendőrség válogatottját. Az izraeli válogatott játékosok közepes játékokat nyújtottak, de ez is elegendő volt a győzelem felé legyőzéséhez.

● A haifai rendőrség a függetlenségi nap kimenetelkor vizsgálatot indított az alábbiakban, hogy fel akarták gyújtani a Rádióhatóság egyik járművét. Az egyik arra haladó rendőrségi őrdjárt éberségének köszönhetően csak a jármű egyik abroncsa égett el.

● A gálili rendőrkerületekben a függetlenségi nap alkalmából két rendőrtisztet léptettek elő. Chájim Kármoná közlekedési ellenőrző tiszt, valamint Jákov Kánfi, a kerület rendőri vádhatóságának tisztje főhadnagyi rangot kapott.

● Egy 17 éves arab fiatalember, a gálili Támrá falu lakosa a függetlenségi napon a nyugat-gálili Achziv tengerpartján fürdőzött és nyomtalanul eltűnt. Feltételezik, hogy a hullámok magukkal sodorták a szerencsétlen fiút.

APRÓHIRDETÉSEK

● CHALUBA mindent vesz, frizsiderek, butorok, antik tárgyak, 832241 — es este 855087, 857920.

POSTAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉRE!
1981 április 1-től 1 havi előfizetés az UJ KELETRE 82.30 székelt értékűtöbbletteladással

Kérjük előfizetőinket, hogy az esedékes összeget az új áron fizessék be a hónap elején.

A kiadóhivatal
2 1981.V.10

WOLFGANG EBERT:

Mire van szüksége Alinak?

Schmidt kancellár szauidi látogatása alkalmából

Tj barátunk, Ali, nem ebből a világból való. A harmadik világhoz tartozik. Egyike annak a sok millió arabnak, aki egy olyan köölajtermelő országban él, amelynek a nevét ma már minden iskolás gyermek tudja.

Ali egészen váratlanul rendkívül erdőkessé vált. Az egész világ azon töpreng: mit gondolt Ali? S mindenképp azt: mire van szüksége Alinak. Mert a gazdag Ali nagyon szegény. Segélyre szorul.

Elsőkézből akartuk megtudni, hogy mire van valóban a legnagyobb szüksége Alinak. S ezért Dzsidá város főterén megszólítottuk a cipőpuoló Alit. Ali azonnal munkához látott, s ez idő alatt készült el az interjú, amely érdekes meglepetést okozott számunkra!

— Elelemre van szükséged? — kérdeztük Alit. Ali nemet intett a fejével. — Talán cipőre volna szükséged? — tudakoltuk meztelbás interjúalanyunktól. Ali határozottan állította, hogy nincs szüksége cipőre. — Talán fedeletről szeretnél fejed fölé, azaz szőrtalapot? — kérdeztük. Ali követhetesen elutasította az ajánlatot. Kírkukoltunk az aduval: Bizonyára egy tevé szeretnél? — Tevét, azt a legkevesé — mondta Ali határozottan.

— Tehát mindened megvan a holdosságod? — kérdeztük, miközben másik cipőket is odanyújtottunk elé. Az arcáról látott azonban, hogy erős hiányérzete van.

Amikor elvégezte a munkát, előállta a farbával. Alinak, kiderült, hogy tankra van szüksége. Nem akármilyen tankra, hanem egy bizonyos típusra. Alinak csak Leo kell! Igen, igen, a mi világhírűvé vált tankunk, a német Leopard-II. Ali minden éjszaka erről álmodik. Amikor megtudta, hogy Bonnból érkez-

tünk, felcsillantak a szemei: — Német tank legjobb lenni a világban, menni már Moszkváig is — kiáltotta fennhangon és újból ki akarta puólni a cipőket. Aztán gondterhelten hozzáfűzte: — Amikor megérkezik a Leo, akkor te is jönni és megmutatni nekem, hol kell indítani!

Igy van ez a harmadik világ országaiban. Semmire sincs annyira szükségük a fejlődéshez, mint tankra. A varázsszó pedig így hangzik: Leo. Sokmindenről le tudnak mondani, ha a sors rákényszeríti őket. Nem tudnak lemondani azonban a Leopard tankról. Leóért mindenre hajlandók. Potom áron köölaját adni, s hozzá a szívüket. Régebben tevére áhítottak. Most magántankra vágyanak. Persze addig Persze nem akármilyen. Rangot még hosszú az ut.

Ezen a téren ugyanis nagy hiányosságok vannak. Szauidi-Arábia például a szegény országok közé sorolható, mert egy lakosra csak 0.0000012 tank esik. A mi segítségünkkel azonban ez a helyzet meg fog változni. Kétezerig minden arabnak meglesz a maga Leopardja. A nagyon gazdag szauidiak minden bizonnyal minden egyes feleségüket meglephetik majd fele-egy tankkal.

Ali persze azt mondja, hogy nem a háborúba akar utazni a tankjával. Riad főútján sem szándékozik közlekedni vele, mert elég nehézkes alkotmány. Hétvégi kirándulásra a sivatagba még használni lehetne, noha nehézen fér bele a család. A Leopard inkább presztizskérdés. Más képpen értékeli az embert, ha a lakása előtt egy tank parkol csak az olyan tank jelent, amelyen „Made in Germany” felirat van. Made in Germany felirat díszleveg, garancialevéllel. És természetesen 120 milliméteres vontatócsövű ágyúval. Az ilyen az ember büszkén mutogathatja a ba-

ratáinak, amikor bevezeti őket a sátorgarázsba: „Láttátok már az új Leonkat? Az aranyozott, külön megrendelésre készült rendeltük.”

Önök el sem képzelik, milyen nagy a tankéhség azon a vidéken. Olyan nagy, hogy az UNO emberi jogokkal foglalkozó bizottsága is felfigyelt a kérdésre és meghuzta a vészharangot. Már nem lehet sokáig tétlenül nézni a Leopard tankok ily feltűnő hiányát a köölajtermelő országokban. Schmidt kancellár is meggyőződhetett erről, amikor Szauidia királya, Cháled a hamleti dilemma elé állította: — Leo, vagy ... Leonyid, ez itt a kérdés?

(Die Zeit, Hamburg)

Izrael a világsajtó keresztútjában

Az izraeli Újságíró Szervezet a napokban tette közzé a tagjai etikai magatartására vonatkozó statutumot, egyfajta 12 parancsolatot, amelyek a sajtószabadságot, az újságírói felelősséget és a sajtóközlemények tárgyilagosságát hivatottak szavatolni. Sajnos, ezek a szabályok csak a hazai tollforgatókra és hírközlő szervekre nézve kötelezők, s ugyanakkor hazánk teljes védtelenül áll szemben a külföldi lapokban s hírközlő szervekben megjelenő, gyakran büvösen elfogult, sokszor súlyos rágalmaszövegbe menő cikkekkal és közleményekkel.

Ennek legfrissebb példáját a minap szolgáltatta az amúgysem Izrael-barátnak nevezhető német hírmagazin, a Stern egyik hajmeresztő képes riportja. Izrael idő előtt szabadon bocsátotta

Brigitte Schulzot és Thomas Reuber-t, a két terroristát, akik Nairobi merényletet próbáltak elkövetni egyik repülőgépünk ellen. A korai szabadonbocsátást, amint ez várható is volt, azzal hálálták meg, hogy hazug rágalmaktól hemzsegő nyilatkozatokkal kezdték traktálni az amúgyis hiszékeny nyugatnémet közvéleményt: s koholmányait a Stern nem átalította minden ellenőrzés nélkül, szóról-szóra, „Kínvallatások — maga a pokol!” címmel leközelít.

A lap szerkesztője tökéletesen megfélemedezett az alapvető tényről, hogy itt tömeggyilkosságot előkészítő, tettenért és elfélt bűnözőkről van szó, ha tehát a híragyagot általában is ellenőrizni kell egy magára valamennyit is adó lapnak, akkor e börtöntöltelék nyilatkozatát a töb-

binél is alaposabban kellene felülvizsgálnia.

Minderről szó sincs, a Stern — amely lelkesen szúrja közbe azt is, hányszor ítélte el Izráelt az emberi jogok megsértéséért az oly tárgyilagos ENSz — úgy közli a két lefűlet (és sajnos kieresztett) terrorista rágalmaikat, mintha vitán felül álló hiteles tények lennének. Az állítások között aránylag a legenyhébb a „pszichoterror” emlegetése, de szerepel köztük az olyan cella is, amelynek padlójából szögek állnak ki, meg a „sivatagi börtön”, aminek csak az mond némileg elment, hogy maguk a terroristák említik később az ablak alatti narancslevegőt, később pedig Gedrát, „a sivatagi városkát”...

A Stern indítékai fölöttébb világosak. Némely németnek rossz érzései vannak a majdaneki hőhérok hosszú évek óta elhúzódo (elhúzott) pere miatt, másokban a Holocaust tévesorozat keltett bűnbánó érzéseket, nagyon kapóra jön hát a szerkesztőségnek, hogy ha rágalmaszövegnek, de fellengérré állíthatja „a gonosz zsidókat”. A nagy baj pedig az, hogy a köztudomásosan náci-lapok esetében még csak kételkedik is valamennyire a német olvasó a hírek hitelességében, de a Sternnek általában az a híre, hogy „komoly” orgánus, s így az általa okozott kár tetemes.

Előítik ezenkívül a német olvasót alkalmi kiadványok is, amelyekről nem is tudhatja, mifélek és mennyiben érdemelnek hitelt, sokat közülük Angliában, vagy Észak-Amerikában nyomnak, s így Németországban fel-előítők sincs, s ezek között olyan rajzos kiadványok is vannak, amelyek annyira nem tagadják való céljaikat, hogy „The Stormer” a címük, a náci időkben ismert „Der Stürmer” mintájára. — Az egyiknek például ez az alcíme: „Billy the Yid, the kosher Cowboy”, s ez egy zsidó banditáról szól, aki egy egész „árja” negyedet kirabol, mignem egy hatalmas horogkeresztrel agyonverik és disznó elé vetik. Ez a szenny füzet Londonban jelent meg, Mrs. Thatcher sajtószabadságának nagyobb dicsőségére, s a legtöbb olvasója Nyugat-Németországban akad, aminek okát könnyű kitalálni.

Gondolni lehetne arra, hogy Izrael kezdeményezze egy nemzetközi újságírói tanács létrehozatalát, például a hágai nemzetközi bírósághoz hasonló, hogy a sajtóalkalozokat előtte lehessen felelősségre vonni: ennek egyik előfeltétele persze az lenne, hogy az ENSz a maga „tárgyilagosságával” az új intézmény munkálataiba bele ne szólhasson.

Aztán nemcsak gondolni lehetne, de feltétlenül gondolni kellene arra is, hogy hazai sajtónk ne hozzon sűrűn és szívesen olyan anyagokat, amelyekre azonnal oly kéjjel veti rá magát az amúgy is ellenséges érületű külföldi sajtó. Nemrégiben az Al Hámisár, a Mápám lapja oly élesen bírálta a mi katonai kormányzatunkat a területeken tanúsított magatartása miatt, hogy a Jordán tévé azonnal kapott rajta és véresszájú förmedvényét szerkesztett belőle Izráel ellen. A lap szerkesztőinek aligha állott ez szándékukban. Távol áll tőlünk a szándék, hogy ezt cenzúra formájában próbáljuk megakadályozni, de van öncenzúra is: újságíróinknak, mielőtt egy-egy cikket nyomdába küldik, ellenségeink szemével is végig kellene olvasniok.

SCHWARTZ ALIZ

Dr. Messel kétszáz találmánya

„A legjobb ötletek a fürdőkádban jutnak eszembe”

A feltalálónak elsősorban elhivatottsági érzése adja a parancsot, ezután a szükségletek és a lehetőségek, de nemritkán a felesleges... Dr. Reuven Messel, a „Kur Mátchet” kutatóosztályának vezető tudósa és a Ben Gurion egyetem előadója „krónikus feltaláló”. Mivel azonban felesége meggyőzte, hogy nem minden feltalálónak muszáj szükségképpen a világgúrral, az atommal vagy a benzinpótló üzemanyaggal foglalkoznia, a tudós sokat törődik a mindennapi apróságai és találmányai napi életünket igyekszik kényelmesebbé, kellemesebbé tenni.

Nem sokára megjelenik például a piacon az „önműködő bébiszitter”. Az ágyú vagy bölcös fölé erősített készülék, mihelyt a csecsemő bögni kezd, eleven fűtőgyönggessel és szines körték felvillantásával szórakoztatja és csillapítja le a kicsit. Mikor a gyermek abbahagyja a rivást, elhallgat az automata is, amely egyébként csak a csecsemő magas, éles hangjára reagál.

Egy másik kis találmánya az olajívvegre erősített plasztik fedő, amely megakadályozza, hogy akár egy csepp olaj is lecsöppenjen. Vízszűrőt is feltalált, amit a csapra kell erősíteni, s ami nem csak tisztítja, hanem irányítja is a vizugarat, ne fröcsköljön oldalra.

Annak a háziasszonynak, akinek nem kell nagy edénymosógép, amely annyi áramot fogyaszt, dr. Messel kitalált egy aránylag kicsiny edénymost, ami a csaphoz erősített csövön át beáramló víz nyomása működött. Ezt csak most kezdik gyártani, de a modell már több háztartásban is kipróbálták és nagy jövőt jósolnak neki.

Feltalált ezenkívül a kirándulók számára egy fémkup-szerű grillert, amely a napmelegét használja fel és alig egy perc alatt zamatos szteket süt, de csekély átalakítással kávét is főz.

Dr. Messel máig 200 szabadalmat jegyeztetett be, s a legtöbbjük el is adta. Egy délvidéki kibuc megvásárolta több találmánya gyártási jogát és sok reményt fűz „a zenélő éjjeli-edényhez”, amely a kötelességet teljesítő gyereket szép muzsikával szórakoztatja, vagyis szoktatja az edény használatához. Beszárni nem lehet, ha a gyerek például vizet önt bele, nem szóllal meg, csak attól jön működésbe, amitől kell...

Legbüszkébb azonban az ujszerű napmelegítőjére, amit a tu-

dósok uttörőnek mondanak e téren. Öt éven át dolgozott rajta és legjelentősebb eredményének tartja, mert az olcsó plasztikanyagból készült, könnyű napmelegítő sokkal eredményesebben dolgozik a manapság használatosknál. A KUR már meg is kezdte a tömeges gyártást, s már az első évben 25 ezer darabot készített belőle amerikai kivitelre. A mennyiség világrekord.

Most megy kipróbálásra Dél-Amerikába Messelnek egy másik találmánya is, a „felhő-ágyú”. Sok országban nagy ellensége a termésnek a talajmenti fagy: ha az ég felhőtlen, ellian a talajhő és a termés tönkremegy. A földművelők már eddig is

permeteztek vizet, hogy abból véddő ködréteg keletkezzen. Messel felhő-ágyuja azonban 65 méter távolságra lövi ki a vizet, s egy óra alatt 250 dunámot véd meg a keletkezett köd. A készüléket aztán traktor viszi tovább. Mig minden más eddigi módszerrel kb 1100 sekebe került ekkora terület melegen tartása, Messel készülékével mindössze 30 sekebe kerül.

Mind ez dr. Messelnek nem csak szakma, nem csak feladat, hanem létszükséglet, életforma: jártában-keltében is csak találmányain töri a fejét, de mint mondja, a legjobb ötletei a fürdőkádban támadnak. Még ami (Folytatás az 5-ik oldalon)

Akik az elárultakból élnek

Írta: IDO DISZENCSEK

A „Keselyű” című film körül sok közleményből arra lehetne következtetni, hogy a film mondanivalója az elárultakból élők megbélyegezése.

Az a benyomás alakult eleinte ki, hogy a film — s e „halhatatlan” mű alapját képező elbeszélés — az elárultakra épülő izraeli ipar szegényét akarja leleplezni, az új szakma céhmeisterit és a szolgálatukba szegődöttöket. Közben azt látjuk, hogy maga a „Keselyű” című film is az elárultsággal foglalkozik, miérint alkotói — Joram Kánjuk, az elbeszélés írója és Jáki Josá, a producer és rendező — szintén azokhoz tartoznak tehát, akik az elárultságból élnek.

Nehéz lényeges különbséget látni azok között, akik úgy keresnek az elárultságon, hogy a családtagjaikat vesztett familia felkérésére fizetség ellenében emlék-megörökítő könyveket írnak és azok között, akik ugyancsak fizetség ellenében és ennek kedvéért olyan könyveket írnak és olyan filmeket forgatnak, amelyek az első csoporthoz tartozókat elítélik.

Az elárultságból élnek mind a ketten. Az első csoportbeliek szerényen teszik ezt, azok kifejezett felkérésére, akik így próbálják valamennyire enyhíteni gyöttrő fájdalmukat, így keresnek némi vigasztalást a mérhetetlen szerencsétlenségére.

A második csoport tagjai, mint például, Kánjuk és Josá, nagy garral, álszent módon, kétszínűen üzük az ipart (mikor egy hamis erkölcs nevében hivatkoznak a kifejezési és szólásszabadságra), hogy alkotásuk minél zajosabb visszhangját biztosítsák. Visszhang híján nem jönnek el tömegestül a nézők, s akkor nem jutnak bevételhez azok, akik úgy kovácsolnak tőkét az elárultságból, hogy elítélik az elárultságból élőket.

Az elárultság tisztára magánügy. Nem tartozik az senkire, hogyan kívánja egy család megörökíteni annak az emléket, aki a szívükhöz közel állott. A familia nem kényszerít ezzel senkire semmit és nem vesz közpénzt igénybe.

Aki viszont ebből a magánügyből közügyet kovácsol, botránynak állítja be és ehhez az adófizetőktől kapja a pénzt, az az igazi keselyű.

(Máárviv)

VÉGPUSZTULÁS

Írta: SLOMO AVINERI

A libanoni keresztényeket fenyegető politikai és katonai veszély súlyos, de végpusztulásnak nem mondható.

A második világháború zsidói végpusztulásának az volt a gyászos sajátossága, hogy a náci tudatosan megpróbált egy teljes népet kiirtani. A Libanonban nevezett mozaikszerség bonyolultságában élő keresztényeket nem ugyanilyen veszély fenyegeti. Sem a palesztinaiak, sem a síretek nem akarják a libanoni keresztényeket lemészárolni: a palesztinaiak a keresztények katonai és politikai hatalmát akarják korlátozni, a síretek pedig hegemoniát akarnak biztosítani maguknak Libanonban. Világos, hogy az emiatt Libanonban dúló véres háborúban asszonyok és gyermekek is esnek áldozatul.

Aki azonban, mint a miniszterelnök, ezt az öldöklést — bármily irtóztató is — az európai zsidók végpusztulásával hasonlítja össze, az súlyos tévedést követ el. Az ugyanis arra a szintre szállítja le a Holocaust történelmi rémségét, amelyre annak idején az amerikai baloldaliak szállították le, amikor a vietnámi háborút előbb „népirtásnak” nevezték, később pedig a délkeletázsiai borzalmakat az auschwitziakhoz hasonlították.

Az izraelieknek joga és érdeke támogatni a libanoni keresztényeket, biztosítani politikai létüket hazájukban, anélkül, hogy Szíriától függjenek. Ehhez az izraeli érdekekhez más szövetségesek is társulnak, de Izráelnek ezenkívül súlyos érdeke fűződik ahhoz is, hogy a Végpusztulás fogalmának rettentő egyszerűségét, egyedülállóságát semmi el ne homályosítsa.

Kár hogy a miniszterelnök — akinek világszemléletét pedig oly nagy mértékben befolyásolja a zsidó végpusztulás egyszerűsége és sajátossága — most ily súlyos erkölcsi, taktikai tévedésbe esett.

ZENEÉLELT

LALO SCHIFRIN
JAZZKIRÁLY

A FIHARMONIKUSOKKAL

Amerika híres film- és tévézeneszerzője kavarta fel ország-szerte a kedélyeket saját szerzeményeinek szentelt koncertjeivel. Nemcsak a jazz-ritmusok pezsgő elevenségével, de hangszerelésének pazar változatosságával, ragyogó zongorajátékával és vezénylésének áttűtő lendületével ragadta magával hallgatóságát. De filmhez írott zenéje üres keretként hatott a képszelempény nélkül, melynek alafestésére készült. Izrael tiszteletére írt „Capriccio”-ja nem egyéb, mint futamok és kádenciák egyvelege Eli Eban (apja: Aba) kítűnően játszotta. Egy remek doboson, Earl Palmeren kívül a fuvolás és nagybőgős tüntette ki magát, a jazz-zeneben is kiváló Filharmonikus Zenekar mellett.

A Schifrin-koncertek rövid szociológiája: míg a diszkotékokban felnőtt tel-avivi fiatalság tomboló lelkesedéssel fogadta, ugyanazt a műsort Ejn Gév pészachi fesztiválján csak egy kis réteg tapsolta meg, a két merőben eltérő életforma közötti különbségre mutatva rá...

PAUL TORTELIER
A FIHARMONIKUSOKKAL

A 9-ik bérleti sorozatot
Mendi Rodan vezényli

Régi jóbarátunk, a kiváló francia csellista látogatott el ismét hozzánk. Schumann utolsó alkotó periódusából származó romantikus csellóversenyét adva elő. Lírájának meleg közvetlensége gyönyörű kantilénákkal és technikai bravúrral jutott kifejezésre. Csupán a vonóvezetés korrall járó biztonsága szenvedett némi sérelmet. Rodan diszkretn kísérte. Legérdekesebb száma műsorának Paul Hindemith, „Mathis, der Maler” c. operájából írott szimfónia, 1934-ben keletkezett. Az ihletet Mathis Grünewald, XVI. századbeli festő híres oltárképe szolgáltatta, egy parasztlázadás témájával. A náci azonnal letiltották előadását. Holott a szimfónia három tétele: egy német népdalt idéző, „Angyalok koncertje”, a mélyenszűlő „Sirbatétel”, vagy a rendkívül mozgalmas „Szent Antal megkísértése” a „Ciont dicsőítve” korállal, inkább megbékélő, semmint lázadó szellemű. Mordecháj Széter fantáziagazdag „Varációi” (1959), élénk tetszést arattak.

CSELLISTA-TEHETSÉG
BEMUTATKOZÁSA

Az Izraeli Kamarazenekar
8-ik sorozatát
Chen Liang-Seng vezényli

Egy kiváló csellistát, az 1947-ben szegeden született Uri Várdi-t ismertük meg ezen a koncerten. Alijijázása után Kfar Hachores kibic tagja, előbb Uzi Wiesel, majd az USA-ban Starcker János tanítványa. 1978-ban visszatérve, a beér-sévi „Szimfonia” szólamvezetője és a tel-avivi Zeneakadémia tanára lett. Max Bruch melizmákkal, díszítésekkel, kántor-utánzatokkal zsúfolta „Kol nidré”-ját adta elő, gyönyörű tónussal, kiváló tech-

nikai felkészültséggel, átfogó muzikalitással. Érthetetlen, hogy ez a nagy tehetség csak most mutatkozott be Tel-Aviv közönségének! Az Amerikában élő kínai mester ízléses, kulturált muzikus. Mordecháj Széter három szólóhangszerre és vonósokra írott „Ricerca”-jával is nagy sikert aratott.

„HOFFMANN MESÉI” AZ OPERAHÁZBAN

Jacques Offenbach hatyidulának csak 1600 vázlatát hangszereltlen zongora-kivonattal hagyta hátra. Gazdag teret nyitott tehát rendezőknek, átdolgozó zeneszerzőknek egyaránt. Max Reinhardt Felsenstein híres rendezése után az elmúlt évi Salzburg-fesztiválon Jean-Pierre Ponnelle teljesen új feldolgozásban mutatta be, a három démoni férfiszerepet egy-egy énekesre bízva. Operaházunk Ábrahám Ninio-t, a Hábímbi rendezőjét hívta meg „Hoffmann” beállítására, aki is elárulta a drámai- és operaszin-

pad követelményeinek különbözőségét. Sok érdekes ötlettel, legjobban az első felvonás Olympia-jelenete sikerült úgy mozgalmassággal, mint a gépba szerepét sok bájjal és tiszta koloratúrákkal éneklő Eszter Baumvel. Sajnos, teljes képtelenség az itt, második felvonásnak szánt velencei jelenetet a parányi színpadon a Canale Grande és gondolák nélkül beállítani. De elmosdott volt Giulietta szerepében Viorica Pop is, mint az utolsó felvonásban Antonia, Iláná Lisinszkájá, aki legalább szép pianóval kárpótolta. Furcsa ötlet volt Antonia anyját szellemként vonultatni át a színpadon. Baumvel mellett kivált a szép hangú tenor, Sami Bechar (Hoffmann) és mint totális Mefisztó (Departutto és dr. Miracle) Rio Novello. Az előadást izlősen vezényelte Isak Steiner, de a Barcarola a velencei képből inkább egy Járkonon úszkáló „szíriát motor”-hoz illett volna. Baklövés volt a keret-opera epilógusát törölni, a legegőben hagyva a cselekményt.

PATAKI LÁSZLÓ

A LEGUJABB JÁRVÁNY:

A ragályos és veszedelmes „kocka-örület”

Vissza tud még emlékezni az olvasó a jójóra, amit a legtisztább családapák hétszámra nem bírtak letenni jobbkezüik mutatóujjáról? Hát a hula-hoppra, ami már rég letűnt, amikor még szédelte hívei elferdült gerinccel vonzólták munkába magukat? Megérkezett méltó párjuk és utódok, a „kocka-örület”, becenevén „a pesti téboly”, mert ott találták fel egy Rovik Ernő nevű építész-mérnök, egyetemi előadó, aki azonban ártatlan, mert ő a csodakockákkal csak a három dimenziót akarta tanítványai számára érzékeltetesebbé tenni, s nem tehet róla, hogy azóta a kockák miatt már számtalan házasság felbomlott, karriernek mentek tönkre és némely zárt osztály kockáktól eltompult agyu betegekkel szaporodott.

Az új türelemjáték 27 kockából áll 3 sorban elhelyezve, mindegyik sorban háromszor három kockával. Amikor a vevő a boltban kézhez kapja, a nagy kocka mindegyik oldalán más-más színű, ez hat szín: az egyes kis kockák is ebben a 6 színben tündökölnek. Ekkor meg kell csavarni a játék tengelyét, a kockák elmozdulnak, a színek összekeverednek és a feladat abban áll, ismét úgy elrendezni a 27 makrancost, hogy megint egy nagy kockába összerakva, ennek ujjfent egyszínű legyen mind a 6 oldala. Ez látszólag csak egy kis ügyesség és egy kevés türelem kérdése, valójában azonban igen bonyolult feladat, mert a kiskockák elhelyezésének

43,252,003,274,489,856.000 lehetősége van, amit ugye kiolvasni is nehéz. Ha egy computer le akarja mindezeket a lehetőségeket szögezni, másfélmillió évig kellene dolgoznia. Douglas Hofstadter professzor, az Indiana-i egyetem computer tanszék vezetője szerint a megfejtéshez némely embernek csak öt óra, másnak egy évre van szüksége, s mindenkinek számolnia kell a káros kísérő jelenségekkel, lelki zavarokkal és az idegvezetőszövet krónikus izgalomával, amit csak a kockák állandó tapintgatása csillapíthat.

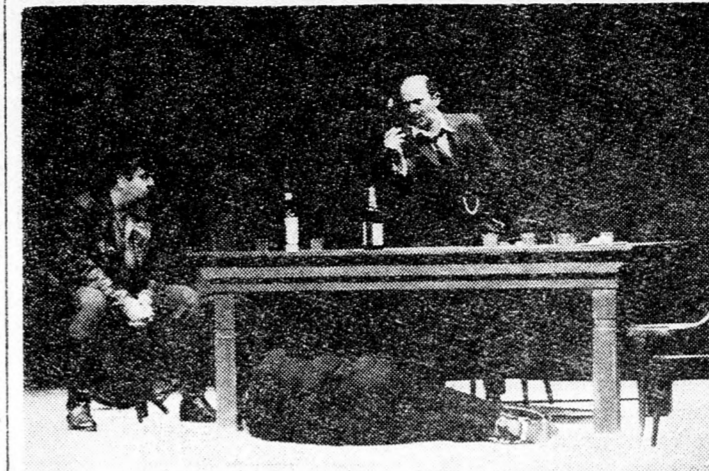
A csodakockák ennek ellenére — vagy éppen ezért — alig pár hónap leforgása alatt elárastották az egész világot, emberek milliói rakosgatják üveges tekni-

tettel jobbra és balra az ördögös kockákat, amelyek miatt több munkára megy szerte a földgömbön veszendőbe, mint a mennyyit a legharciasabb üzembizottságok képesek sztrájkjal és szankcióval tönkretenni. Előbb csak Pest gyártotta, de amikor már az ötödik milliót tartott, üzembe léptek a hongkongi és tájémai kalózok és féláron vesztegetik. Nálunk nem lenne rájuk szükség, hiszen nekünk kiváló üzembizottságaink vannak, de azért terjednek nálunk is, már potom 55 sekéleri kaphatók, sőt van már a szédítő türelemjátéknak egy izraeli bajnoka is, Mordecháj Jablonka, a beér-sévi építész-mérnök személyében. Három hónap alatt 60 munkáját szentelt a módszeres

Puntila ur és szolgálja, Mati

Bertolt Brecht vígjátéka a Haifai Színházban

Puntila úr és szolgálja nem tartozik a huszadik század nagy német drámaírójának leghíresebb alkotásai közé. Nem Kurázi mame és nem Kaukázusi krétakör — nem hirdet világmegváltó eszméket és nem vetelkedik a Kol-

Jelenet az előadásból. Alex Munte és Amnon Meskin.

dusopera népszerű sikerével. De persze feltehető benne a jellegzetes brechti technika és „vonal”. Mint a legtöbb Brecht-darabnak, Puntilának is van egy kis (marxista) ideológiai üzenete — Mati

na — kutyából nem lesz szalonna... A Hitler elől menekülő Brecht 1940-ben írta a darabot Finnországban. Cselekménye — már amennyi egyáltalán van — ott játszódik északon, ami még nem lenne baj. De időben és felfogásban mintha egy más planétán folyana, mondanivalója és mentalitása oly csillagászati távolságban tűnik a nyolcvanas évek izraeli valóságától. Mindemellett — a produkció jó.

Maga a sztori — Puntila úr viselt dolgainak gyorsan pergő képsorozata — könnyűszerrel elfelejtető. Puntila egy szkizofrén nagybirtokos, aki jódolgában már nem tudja, mit csinál. Hát iszik, mint a kefekötő — durcianságban. Ittas állapotban egészen „normális”, sőt jóérzésű humanista, aki emberszámba veszi „szolgáját”, a sófőrt, elkvaterkál vele, és még a lányát is hozzáadná. De amikor kijózanodik — s ez időnként előfordul — mint kiméletlen kapitalista mutatja ki a foga fehérjét. A rézszeges földesúr úgyszólván állandóan a színen van — a kétórás szöveg kétharmada az övé — és a ténylegesen kettős szerep Alex Munte virtuóz teljesítménye.

A vézna cselekménybe az Erdélyből nemrég alijázott Anatol Constantin mesteri rendezése önt életkedvet, aki nyilván felismerve, hogy ezt a darabot kizárólag burleszk-változatban lehet eladni, vagy „beadni” a mai közönségnek. Nem vitás, hogy Constantinnal az izraeli színházi világ jelentős erősített nyer, maga a Haifai Színház pedig, ha véglegesen leszerződött, főnyereményt csinál.

Munte mellett a tagbaszakadt Amnon Meskin nyújt természetes — és rokonszenves — alakítást Mati, az önzertesz prolektar testreszabott szerepében. Harsa bajuszával és jovialis modorával úgy fest, mint Lech Walesa, a lengyel Szolidaritás mozgalom munkásvezére. Ruth Szegál ezúttal mint komika kedveskedik Eva, az eladó lány mellékszerepében, akinek partija, önhibáján kívül, kétszer is visszamegy. — Michael Kfir, a völégény-jelölt „tembel” külügyi attasé, mint-ha kissé túlzásba vinné a dolgokat, míg a színház gárdájának oszlopos veteránjai — Ilán Toren, Mordecháj Ben Zeév, Gioara Shama, Kálmán József, és Smuél Wolf — kénytelenek beérni apró epizódszerepekkel. — Paul Sulzberger becsületes munkát végez egyszerű, frappáns díszleteivel és T. Carmi üde héber szövege sikeresen vezeti át a nézőközönséget a mesterkelt cselekmény buktafóin.

SEKELY ISTVÁN

Halála harmadik évfordulóján

Az ejtőernyős PÁLGI JOÉL

Három évvel ezelőtt — három hónappal Goldfarb Cvi, és nem egészen három héttel Mimis után — Pálgi (Nussbacher) Joél, a vészorkorok harmadik hőse is, itthagya ezt az árnyékvilágot.

Pár héttel ezelőtt előbb a felső-gálili Parod (Gárdos) kibucban, majd azt követően a tel-avivi Egyetem Rádió és Televízió fakultásán emlékeztek meg az egy nemzedékekkel ezelőtti magyarországi cionista ellenállás két óriásáról. Mindkettő mögött volt egy-egy szerv, amely a tanulmányi delutánok nevezett, de valójában emlékdélutánokat megrendezte.

Csupán a harmadik óriás emlékdélutánjáról nem volt aki gondoskodjon. Pálgi Joél esetében klasszikus példát őlt az a mondas, hogy mindegyik, még a könyveknek is megvan a maguk sorsa. Sajnos, úgy látszik, ez a sorsa Joélnak is, aki mielőtt elindult európai küldetésére, ezeket mondta: „El kell mennem a magyarországi zsidósághoz. Egy millió nagy tömeg ez a zsidóság, fel kell rázni, előkészíteni és felszerelni.

— Nap-nap után reszkető aggodalommal nyitottam fel az újságot, mikor adják hírül az utolsó hírbirt: hogy Magyarországot elfoglalták a náci. És ha nem leszünk ott idejekorán, ez a zsidóság is el fog pusztulni — harc nélkül. Ők is gödröt fognak ásni maguknak, nem fognak fellázadni, nem fognak ácsókkal, meg tíz körmükkel nekimenni a gyilkosoknak. A millió ember között is csak kevesen fognak akadni, akik meg szenteltek nevüket az utolsó harcban...

— És álmatlan éjszakákon egymillió zsidóról képzelődtem, aki fellázad és sorra kaszabolja az ellenséget, hogy ezáltal új életet biztosítson magának. És én vagyok az, aki felrázom őket a cselekvésre... — írta Joél a nagy vérözön után „Es jött a fergeget” című könyvében, mely 1946-ban először héberül, majd magyar nyelven jelent meg.

Ilyen körülmények után, mint Erec Jiszráél-i ejtőernyős, Jugoszlávián keresztül, 1944 július 13-án, evezős csónakkal kelt át a Dráván és lépett Magyarországra földjére.

— A viszontlátásra Budapesten — kiáltotta Joél, Erecből indult bajtársainak. Szenes Chana, felfelé tartott nagyujjával visszakiáltott: „A viszontlátásra Budapesten”. Akkor még egyikük sem gondolta, hogy a nagytemplom helyett (melyet mint találkozási helyet jelöltek ki), a Margit-körúti fogházban találkoznak majd, és fényjelzésekkel adja az 512-es szobában lévő Chana tudtára, hogy ő is itt van...

A mi Joélnak is magára vette a magyar-zsidóság szomorú tragédiáját. „Amikor a repülőgép felszállt Budapest repülőterén, nagyot lélegzettem. A messzeségből már hívott Erec Jiszráél a maga színpompájával és napjának ragyogásával... Nem, nem fejeztem be küldetésemet. Sohasem fogom beféjezni őket, — sem a halottakat sem az élőket...” — írta Joél visszaemlékezésében.

Szive hatvan éves korában szünt meg dobogni a Kolozsvárról elindult Nussbacher Joélnak, akire halála harmadik évfordulóján emlékezünk.

GALILI G. ERVIN

24.

radik
án
nyós
OÉL

ött — há-
arb Cvi, és
hétél Mi-
(Nussbae-
orszak har-
gyta ezt az

tt előbb a
Gárdos) ki-
kötetően a
rádió és Te-
emlékeztek
edékkel ez-
zi cionista
áról. Mind-
egy-egy
lmányi dél-
a valójában
egrendezte.
k óriás em-
volt aki
Joél eseté-
át ölt az a
ennek, még
gvan a ma-
ny látszik,
is, aki mi-
ai küldeté-
: „El kell
rszági zsi-
nagy töle-
el kell ráz-
szerelni.
szkető ag-
mel fel az új-
hírül az
y Magyar-
nácik. És
dejekorán,
g pusztulni
is gödrül-
nak, nem
em fognak
körműkkel
soknak. A
is csak ke-
akik meg
az utolsó

jszakákon
pzelődtem,
ra kasza-
ogy ezáltal
magának.
i felrázom
... — írta
után „Es
ü könyvé-
először hé-
nyelven je-

után, mint
rnyós, Ju-
1944 július
kal kelt át
Magyaror-

Budapes-
l, Erecből
Szenes
nagyujjá-
A viszont-
t. Akkor
gondolta,
m helyett
zási helyet
rgit-körúti
k majd, és
az 512-es
a tudára,

agára vet-
s szomorú
a repülő-
st repülő-
zettem. A
vott Erec
ompájával
ásával...
be küldé-
gom befe-
et elfelej-
halottakat
írta Joél

Korában
Kolozsvár-
her Joél-
madik év-
k.

ERVIN

— Nagyon jól tudom, hogy a feleségem vagy, éppen ezért igyekszem olyan hamar odaérni, amilyen hamar csak lehet. — Mel arra gondolt, vajon mi történne, ha Cindy most itt állna mellette és ő megérintené. Vajon működésbe lépne még a régi varázs? Tartott tőle, hogy nem. — Tehát foglalj nekem is helyet, a pincérnek meg szólj, hogy tartsa mellem a vacsorámat. És mentél ki a többiekkel a késésért, vagyis magyarázd el az okát. Feltehető, hogy az ott levők közül néhányan hallottak már róla, hogy létezik egy repülőter is. — Hirtelen észbe juttott valami. — Egvébként milyen összevetésről is van szó?

— A múlt héten elmagyaráztam.

— Magyarázd el még egyszer.

— Reklámparty, koktéllal és vacsorával, a jövő hónapban rendezendő álarcosbál támogatására, amelyet az Archidona Gyermekalapítvány javára fogunk adni. A sajtó is itt van. Fényképezni fognak.

Mel most már tudta, miért szegény anyyira Cindy. Az ő jelenléte több esélyt ad a feleségnek arra, hogy lefényképezzék és rákerüljön a másnapi újságok társasági oldalára.

— A legtöbb bizottsági tag férje itt van már — erősödött Cindy.

— De nem mindegyik?

— Legtöbbet mondtam.

— És azt mondtad, hogy Archidona Gyermekalapítvány?

— Igen.

— Melyik Archidona? Mert kettő van. Az egyik Ecuadorban, a másik Spanyolországban.

A főiskolán Mel rajongott a térképekért és a földrajzért, a memóriája pedig jó volt. Beszélgetésük során Cindy most tétovázott először.

— Érdekes ez? — kérdezte végül is ingerülten. — Nincs most idő hülye kérdésekre.

Mel majdnem hangosan felnevetett. Cindy nem tudja! Felesége szokása szerint megint csak a jelen levő személyiségek miatt vesz részt egy jótékony-sági akción, a lényegről mit sem tud.

— És hány levélre számítsz az összeajótételből kifolyólag? — kérdezte kajánul.

Dr. MESEL KETSZAZ TALALMANYA
(Folytatás a 3-ik oldalról)

kor uton van, ott is illyesmin tört a fejét: egyszer New Yorkban megfigyelte, hogy az emberek elhagyják a szobájukat, de többnyire égvre hagyják a villanyt a légkötőt, a televíziót. Ekkor tervezte meg elsőül a világon azt az automatát, amely az üresen hagyott szobában mindent elolt, a frizsidert kivéve. Hobbija a repülőgép. 16 éves fejjel szerezte meg a pilóta engedélyt és ő találta fel a mindössze 120 kilót nyomó „girkopert”. Konstruált már elektromos autót is és olyan rotoros vitorlázót, amelynek hengere ki tudta használni a bármely irányból jövő szelet. Fagyaltgépében egy perc alatt kész a fagyalt!

Nemrégiben egy amerikai mam mutavállalat spanyolországi telepvezetője hívta telefonhoz dr Messelt, forradalmi napmelegítője felől érdeklődött. Öt percen belül kiderült, hogy közeli rokonok csak annyiszor változtattak házáz az utóbbi évek során (maga dr. Messel is, aki Argentínából alijázott), hogy elvesztették egymás nyomát.

— Hiába, sőt dr. Messel, javíthatatlanul csavargó nép vagyunk és ez ellen még semmit sem sikerült feltalálnunk.

Arthur Hailey
Repülőter

— Nem tudom, miről beszélsz. — Dehogynem tudod.

Ahhoz ugyanis, hogy a Társasági Nevek Jegyzékébe bevegék, a jelöltnek nyolc ajánlólevélre volt szüksége olyan személyektől, akik már szerepelnek a Jegyzékben. A legutóbbi alkalommal — amelyről Mel hallott. — Cindy csak négyet gyűjtött össze.

— Az isten szerelmére, Mel, ha ma este vagy akármikor máskor csak egy szót is mersz szólni erről.

— Ingyen fogod kapni az ajánlásokat, vagy pénzért, mint azt a multkorai kettőt? — Mel tudta, hogy előnyt szerzett. Ez ritkán esett meg.

— Aljas rágalom! — mondta Cindy felháborodottan. — Csak nem vásárolok pénzen az elismerést?

— Ne mondd! Nem találtam meg vajon az érvénytelenített csekkeket a spórkasszában?

Egy kis szünet után Cindy vad hangja már halkabban szólt meg.

— Ide figyelj! A legokosabb, ha azonnal idejössz. Azonnal! Mert ha nem, vagy ha idejössz, és ilyen szövegekkel dühítesz, akkor végeztünk. Megértetted?

— Nem vagyok benne biztos.

— Mel óvatosan beszélt. Ösztönösen érezte, hogy ez a pillanat mindkettőjük számára döntő. — Esetleg pontosabban is megmondhatnád, mire gondolsz.

— Majd megtudod! — vágta oda Cindy és letette a kagylót.

Mialatt a parkolóból az irodájába ment. Melben kavargott az indulat. Sokkal lassabban öntötte el a düh, mint a feleségét, de most tényleg dühös volt.

Dühének okában nem volt egészen biztos. Jórészt Cindy ellen irányult ugyan, de volt benne még más is. Éspedig szakmai sikertelensége a repülés új korszakára való hatásos felkészülés tekintetében, tehetetlensége mások meggyőzésében; beteljesületlen, nagy reményei. Ugy érezte, munkája és magánélete alkotja a legtehetősebb ikerpárt. Házasága tönkrement, legalábbis szemmel láthatóan a tönkremenés felé halad; s ha ez bekövetkezik, hasonlóképpen alakul majd a kapcsolata gyermekeivel is. Ugyanakkor a repülőterén, ahol naponta több ezer gyanutlan emberét felélős, rábeszélési kísérletet, erőfeszítést kudarchoz fulladtak.

Az irodájába menet szerencsére nem találkozott ismerőssel. Mert nagyon indulatos választ ka-

pott volna tőle az, aki most meg szólítja, akármit kérdez. Irodájába érve, kihámozta magát könnyelműen öltözékéből, ruhadarabjait otthagya a padlón, aho vá estek. Rágyújtott. A cigaretának fanyar íze volt, elnyomta. Irodaszalához lépett; lábába viszatért a fájdalom, sőt úgy érezte, mintha erősödött volna.

Volt idő — nagyon távolinak tűnt — amikor ha a maihoz hasonló estéken a lábfejére kinézett, hazament. Otthon ilyenkor Cindy ráparancsolt, hogy pihenjen le. Ilyenkor először forró fürdőt vett, aztán hasra fekiődött az ágyukon és Cindy hűvös tapintású, erős ujjaival addig masszírozta a hátát és a nyakát, amíg a fájdalom nem csökkent. Elképzeltetetlen volt, hogy Cindy még egyszer meg tudná ezt tenni, de ha még megtenné is, nem lenne semmi eredménye. Nemcsak a beszéd szintjén szűnhet két ember közt a kommunikáció.

Leült az íróasztal mellé, s fejét a tenyere közé fogta.

Megint összerázkódott, úgy mint kint a kifutópályán. Aztán az iroda csendjét hirtelen telefon csörgése zavarta meg. Egy

ideig nem vett róla tudomást. Aztán észrevette hogy az asztal melletti állványon a vörös színű, vészjelző telefon cseng. Két gyors lépéssel odament és felvette.

— Bakersfeld beszél.

A vonal másik végéről átkapcsolások kattánásait hallotta.

— Itt a Légi Irányítóközpont — jelentkezett a torony főnökének hangja. — Harmadfoku légi veszélyhelyzet.

9.

Keith Bakersfeld, Mel öccse nyolcórás megfigyelőtevékenységének első harmadával végzett a légi irányítóközpontban.

A ma esti vihar — bár közvetlenül nem érintette — a radarirányítást is erősen megviselte. Keith arra gondolt, hogy a tájékozatlan szemlélőnek a radar ernyők tömege láttán könnyen olyan benyomása támadhatna, hogy odakint a vihar tulajdonképpen ezer mérföldnyi távolságra tombol.

A radarterem az irányítótoronyban volt, egy emelettel lejjebb, mint az az üvegfallal toronyfülké, ahonnan a repülőgépek landolás előtti, felszállás utáni, valamint földön történő mozgását irányították. A radarrészleg hatásköre meghaladta a repülőter határait, a megfigyelők összekötő lánczemet alkották a helyi irányítás és a legközelebbi körzeti Légi Irányítóközpont között. A repülőterekről rendszerint több mérföldnyi távolságra levő körzeti központok a fő légitutakon zajló forgalmat irányították.

(Folytatjuk)

- VASÁRNAP
- 17.30: Műsorismertetés
 - 17.40: KIS LAK A PRÉRIN — „Az idegen gyerek”
 - 18.32: „HAZAMENNI” (X.)
 - 20.00: RÖVID HIREK
 - 20.03: „SZÜLŐFÖLDEM” — Tájról és életminőségről, levelet: Méir Sálév
 - 20.54: Balesetmegelőzés
 - 21.00: MABÁT HIRMAGAZIN
 - 21.30: „AMI A HIREK MÖGÖTT VAN” — Aktuális kérdésekről
 - 22.05: LOU GRANT — „Fegyverek”
 - 22.55: FÁRBESZÉD
 - 23.25: „SZAPPANBUBORÉK” A sorozat újabb filmje
 - 23.50: Egy mondat a Szentírásból. Éjjeli előtt — hírszövegekről

ISKOLATÉVÉ

- 8.10: Angol a 6. osztálynak
- 8.50: Nyelvtan a 3—5. oszt.-nak
- 9.00: Számítan az 5. osztálynak
- 9.20: Számítan a 6. osztálynak
- 9.40: Óvodásoknak
- 10.10: Könyvrészlet
- 10.30: Angol a 8. osztálynak
- 11.10: Irodalom
- 12.00: Földrajz a 6. osztálynak
- 12.30: Biológia a 9—12. oszt.-nak
- 13.00: Angol a 10. osztálynak
- 13.25: Történelem
- 15.00: SZABADEGYETEM
- 16.00: Kézimunka
- 16.15: Rajzfilm
- 16.25: Irodalomtanulás
- 17.00: NEPSZERŰ TUDOMÁNY

A «KOPEL»-NEK 5 JÓ HIRE VAN

ANNAK, AKI SZERET KÜLFÖLDRE REPÜLNI

VEGYEN „KOPEL”-NÉL REPÜLŐJEGYET KÜLFÖLDRE ÉS FIZESSE AZ ÁRÁT 5 RÉSZLETBEN! KAMATMENTESEN! RÖGZÍTÉS NÉLKÜL!

Csak „KOPEL”, Izrael legnagyobb utazási irodája tud ajánlani önnek külföldre szóló repülőjegyet, 5 egyenlő részletben, kamatmentesen! Rögzítés nélkül!

Mindenfajta jegyre vonatkozólag, a repülővállalatok gépein, szakmai tanácsadás alapján, amelyet irodánkban kap. LÁTOGASSON EL „KOPEL” BÄRMELYIK FIÓKIRODÁJÁBA AZ ORSZÁGBAN, VÁLASSZA KI A REPÜLŐUTAT A NAGYVILÁGBA ÉS FIZESSE —

- * a jegy árának 20%-át készpénzben, annak megvásárlásakor
- * és 80%-át négy havi egyenlő részletben, a jegy megvásárlása utáni hónap első napjától kezdve a Discount Bank „DINERS CLUB”, vagy „ÄSRÄIT DINERS” hitelkártyája útján.

Egyedülálló ajánlat a „DINERS” tagjai számára. Ön nem tagja a „DINERS”-nek? Ez az alkalmas idő, hogy beiratkozzon.

HA SZERET KÜLFÖLDRE UTAZNI, MOST JÖJJÖN MEGRENDELNI JEGYÉT A „KOPEL”-NÉL! A „DINERS” jegy még soha nem volt ilyen kifizetődő.

KOPEL TRAVEL

Főiroda: Tel-Aviv, Frischmann 14, tel. 246121

A NAGYVILÁGBA UTAZZÉK A NAGYOKKAL — „KOPEL”

1981. május 10, vasárnap
5741. ijjár 6

I. MÜSOR

- 7.07: Reggeli koncert, 11.15: Elemistáknak, - 12.05: Orgonaszámok, 13.00: Könnyű és klasszikus, - 14.10: Gyerekeknek, - 15.25: Közéleti magazin, - 16.05: Vasárnapi zene, - 17.35: Oléknak, 20.05: Szabadegyetem, 20.35: Kamarahangverseny, - 23.00: Gondolatok, 0.10: Dalok a messzeségből, 1.10: Hátikvá.

II. MÜSOR

- 8.10: Reggeli zenés magazin, - 12.05: Dolgozóknak, 12.30: Sport híradó, 14.10: Szórakoztató műsor, 16.10: Közvetlen kapcsolat, 17.10: A törvényszék, 18.15: Vallásügyi magazin, 19.45: Sport, 20.10: Dalok a szülői házból, - 21.05: Fuvószenekepek, - 22.05: Irodalom, 23.05: Művészeti magazin, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA

- 9.05: Eppen most, 11.05: Mint egykoron, 12.05: Déli ünnepség, 14.05: Kettőtől — négyig, 16.05: Délután négykor, 17.45: Sport, 19.05: Dalparádé, 21.35: Szabadegyetem, 22.05: Klasszikus számok, 23.05: Aktuális kérdésekről, 0.05: Éjjeli madarak, 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

HABIMA

Tel-Aviv, május 10, vasárnap
TEL-AVIV HÄKTÄNÄ
A kisteremben:
AZ ANARCHISTA

1981.V.10

בעת מירסום שורות אלו נותרו שעות מספר בלבד עד שיוודעו תוצאות הבחירות השני של הבחירות לנשיאות בצרפת. אולי עוד לא קרה בהיסטוריה, שמדינת ישראל ועמה יראו התעניינות רבה כזו בתוצאותיהן של בחירות הנערכות בארץ אחרת. אמנם, מאז מלחמת העולם השנייה ירד במידה מסוימת, המשקל הסגולי של צרפת בוירה הבינלאומית. היא הפכה למעצמה מדרגה ב' אך בכל זאת מהווה מדינה זו עדיין גורם נכבד במדיניות הבינלאומית ובמיוחד במידה המערב-אירופית. שלא לדבר על כך שבצרפת הטכנולוגיה מפותחת מאד ועובדה זו מאפשרת לה להיות מקור בעל-משקל בהספקת-נשק. מן הראוי לציין גם שבצרפת קיימת אחת מחמש הקואליציות ההידריות הגדולות ביותר בעולם. בניגוד לארצות-הברית, בה קיימים ב"מקרים רבים רק הבדלים אינפורמטיביים בתפיסת העולם של המועמד הרפובליקני והדמוקרטי. הגיעה צרפת היום לפרשת-דרכים פוליטית מכרעת, ולו רק מבחינת מדיניותה המזרחית. על עמה של צרפת לבחור היום בין הסוציאליזם לבין המגמה הימנית ה"מובחנת" בדיוק באותה מידה, כפי שיהיה על עם ישראל לבחור בסוף החודש הבא. עם ישראל מלווה בענין זה את התוצאות הבחירות המתקיימות היום בצרפת, כי הן תלויות בין היתר, גם אם ימשכו החיסים הקריטיים של ויטוליס-לפריס — או שהיה זור על כנה הידירות של שנות ה-50, שי היה, כנראה, מלווה גם במדיניות-נשק מא-סיבת ישראל. אין לנו סיבה להטיל ספק בהשקפתו של המועמד הסוציאליסטי ב"נישאו.

A FRANCIA ELNÖKVÁLASZTÁSOK KÜSZÖBÉN

Amikor ezek a sorok napvilágot látnak, már csak órák választanak el bennünket a franciaországi elnökválasztás eredményeinek kihirdetésétől. Talán még sohasem fordult elő, hogy Izráél állama és népe ily magas fokon lett volna érdekeltve külállam választási eredményeiben. A második világháború óta ugyan Franciaország bizonyos mértékben másodrangú nagyhatalommá degradálódott, de ennek ellenére még mindig komoly szava van a nemzetközi arénában, és különösképpen Nyugat-Európában. Nem is beszélve arról, hogy Franciaországban a kultúra mellett a technológia is igen fejlett, és így Franciaország a világ legfontosabb fegyverszállítási forrásainak egyikévé vált. Meg kell még említeni azt is, hogy Franciaországban van a világ öt legnagyobb zsidó közösségének egyike. Ellentétben az Egyesült Államokkal, ahol csak esetben csak árnyalatnyi különbségek fedezhetők fel a republikánus és a demokrata elnökjelölt politikai fel fogása között, Franciaország ma politikai választóhöz érkezett, — nemcsak a közelkeleti politika, de alapvető beállítottságának szempontjából is. A francia nép ma a szocializmus és a jobboldal között választ, ugyanúgy, ahogyan Izráél teszi majd a jövő hó végén. Izráél népe feszült figyelemmel kíséri a mai elnök-választás eredményét, mert attól függ többek között az is, vajon fennmarad-e a hűvös viszony Jeruzsálem és Párizs között, vagy pedig visszatér az ötvenes években tanúsított barátság, amelynek egyik velejárója — a szocialista elnökjelölt szavai szerint — a francia fegyverszállítás lesz.

UJ KELET FÜGGETLEN NAPILAP 67770 Tel-Aviv, Hárakevet 52 Tel. 330011 Főszerkesztő: S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza. 1981.V.10

Mitterrand fegyvert ígér Izráelnek

Egyenlő esélyekkel indul a két jelölt — Zsidó küldöttség 10 pontból álló követelés-memorandumot nyújtott be Giscardnak és Mitterrandnak

Néhány órával a franciaországi elnökválasztások második és döntő fordulójának kezdete előtt úgy tűnik, hogy a két jelölt, — Valéry Giscard d'Estaing jelenlegi elnök és Francois Mitterrand, a szocialista párt vezére, szinte hajszálpontosan azonos esélyekkel indul a harcra.

FRANCOIS MITTERRAND

A múlt héten lezajlott televíziós szócseta, sportnyelven szólva, döntetlen eredménnyel végződött, mert egyik riválisnak sem sikerült „kétfállra fektetni” a másikat a vita folyamán. A legutolsó közvéleménykutatások, illetve felmérések arra utaltak, hogy Mitterrandnak 3 százalékos előnye van Giscarddal szemben, közben azonban Jacques Chirac, a további küzdelemből kiesett gaulleista jelölt félreérthetetlen felhívást intézett híveire, hogy ne támogassák Mitterrandot. Ez némileg kiegyensúlyozta az erőviszonyokat. Annyi mindenre bizonyos, hogy a franciaországi zsidó közösség tagjainak

tulnyomó többsége a szocialista jelöltet fogja támogatni.

Mitterrand a múlt hét végén ismételtén kifejezést adott Izráel iránti barátságának, amikor többek között kijelentette, hogy ellenzi az uránium szállítását Iráknak és világos célzást tett arra, hogy megválasztása esetén felújítja a fegyverszállításokat Izráelnek, azaz érvényteleníti a sok évvel ezelőtt elrendelt Izráel-ellenes fegyver-embargót. Mitterrand részletes választ adott arra a 10 pontból álló követelés-memorandumra is, amelyet a franciaországi zsidó közösség vezetői nyújtottak be neki, élükön Alain de Rothschild báróval. — Ugyanezt a memorandumot korábban kézhez kapta Giscard államelnök is.

A szocialista elnökjelölt többek között azt hangsúlyozta, hogy Franciaország nem folytatja a diszkriminációs politikát a Közelkeletre irányuló fegyver-eladás terén. Nem elegendő, ha Franciaország elismeri egy ország (Izráél — a szerk.) létjogosultságát, hanem meg kell adni a szóbanforgó országnak azt a lehetőséget is, hogy megvédelmezze önmagát és létjogosultságát. (Jellemző, hogy ugyanerre a

kérdésre Giscard elnök azt válaszolta, hogy Franciaország nem ad el fegyvert olyan esetben, ha az ilyen ügylet „fokozza a háborús veszélyt egy olyan földrajzi

GISCARD D'ESTAING

körzetben, amely kihatással van Izráel biztonságára”.)

Francois Mitterrand azt is megígérte, hogy megválasztása esetén néhány napon belül hivatalos látogatásra hívja meg Jicchák Návon államelnököt, vagy Izráel miniszterelnökét, majd rövid időn belül személyesen is vizsgálja a látogatást.

Végül Mitterrand ígéretet tett, hogy megválasztása esetén szigorúan ügyelni fog a Franciaországban érvényben lévő bojkott-ellenes törvény maradtáknak megtartására.

(Lásd vezéreinkünk ugyan-ezen az oldalon.)

PÁRIZSI HETILAP SZERINT

Francia miniszter a nációkkal kollaborált

Segédkezett a zsidók koncentrációs táborba való szállításában

Párizs (ISTA, Reuter). — A francia fővárosban megjelenő Le Canard Enchainé című satirikus hetilap tegnapi számban azt írta, hogy Maurice Papon költségvetési miniszter a második világháború idején kollaborált a nációkkal több ezer francia zsidó koncentrációs táborokba való szállítása terén. Papon azonban erőlyes cáfolattal reagált, és hangsúlyozta, hogy ez a vád nem más, mint „választási trükk”, amelynek célja az, hogy közvetlenül a választások előtt befeketítse a francia kormányt.

A Le Canard Enchainé, amely már számos politikai és közéleti botrányt pattantott ki, azt írta többek között, hogy Papon annak idején a Vichy-i kormány alatt, Bordeaux körzetében a közigazgatási vezető helyettese volt, és ebben a minőségben kollaborált a nációkkal attól a pillanattól kezdve, hogy ezek 1940-ben megszállták Franciaországot.

A hetilap különböző okiratok fényképeit is közölte, amelyek Papon által aláírt parancsokat és utasításokat tartalmaznak, hogy francia rendőrök kísérjék az internált francia és más zsidókat Bordeauxból Párizs mellett lévő hirhedt Drancy-táborig, a-

nyelvét egyébként az Eichmann-per folyamán is többször megemlítették. A francia satirikus hetilap hangsúlyozza, hogy Drancyból tovább vitték a foglyokat a náci haláltáborokba, legtöbbször nyire Auschwitzba. A cikk szerint legalább 1700 zsidót deportáltak a Franciaország dél-nyugati részében lévő Bordeaux körzetéből, amikor Papon volt a közigazgatás helyettes felelőse, 1942-ben és 1943-ban.

A lap megjegyzi, hogy bizonyítékok vannak ugyan arra nézve, hogy Papon személyesen intervegni látott néhány tucat zsidó megmentése érdekében, de ugyanakkor többszáz más zsidó esetében aktívan segédkezett a deportálásban.

A továbbiakban a lap azt írja, hogy a Drancytól a haláltáborokba deportált francia zsidók mindössze 3 százaléka maradt életben.

Papon jelenleg a gaulleista párt tagja és képviselő a francia parlamentben. Azelőtt a párizsi rendőrség parancsnoka volt. Azzal utasította vissza a vádakokat, hogy hivatásos állami tisztviselőként az államapparátusban tevékenykedett és számos zsidó megmentésében segédkezett.

Háromezer tanító számára nincs munka

Közel 3000, szemináriumban tanuló tanítóképzősnek nem lesz munkája, amikor az idén befeketezi a tanulmányait. Ezt a sajnálatos tényt közölte A. Rokács, aki a közoktatásiügyi minisztérium elemiiskolai oktatással foglalkozó ügyosztályának vezetője. Az ifjú tanulók várható munkanélküliségének oka az, hogy költségvetési nehézségek miatt drasztikusan csökkentették az elemi iskolák tanítói karának létszámát.

Taval is hasonló volt a helyzet, mert a tanítási idő, illetve a tanórák drasztikus megnyirbálása nyomán a minisztérium kénytelen volt többszáz nemszakított tanítónak felmondani és ugyanakkor képzett tanárokat

nyugdíjaztatni. Az idén már csak kisszámú tanítót lehet korai nyugdíjba küldeni.

UJ, 350 SZOBÁS SZÁLLODA ÉJLTON

Az éjlati új turista-központtal szemközt telken rövidesen megkezdődik, 15 millió dollár beruházással, egy 4 csillagos, 350 szobás szálloda építése. A szállodaépítést pénzelő csoport élén Gerald Selbest üzletember áll, aki bejelentette, hogy az építkezést még az idén megkezdik, és ha nem lesznek fennakadások, akkor az ultramodern nagyszállót 1983 decemberében megnyitják.

A NAGYVILÁGBÓL

VITA BAGÓÉRT

Az angol törvények elismerik a teljes egyenjogúságot férfiak és nők között, jórészt a szakszervezetek sokévtizedes harca eredményeként. Az angol szakszervezetek vezetőinek Londonban megtartott bankettjén azonban kinosan állapították meg, hogy ez az egyenjogúság még ilyen ünnepléses körülmények között sem érvényesül. A vacsora után ugyanis a férfiaknak Havanna-szivart szolgáltak fel, a nőknek nem. Moira Bomes asszony élesen tiltakozott és kijelentette: „Nem lehet jelentéktelen incidensről beszélni, mert ez a megkülönböztetés is jellemző az általános helyzetre”.

A bankettet egy kongresszus után rendezték, amelyen a hárommillió angol munkanélküli problémáját tárgyalták meg...

„CIONISTA ÜGYNÖKÖK”

TEHERÁN. — A Bachai-szeket három tagját kivégezték Iránban, mint „cionista ügynököket.” Egyikük ezredesi rangban szolgált. A vádirat szerint „annak idején erőfeszítéseket tettek a sah diktatúrájának a megerősítésére, tagjai voltak az imperializmussal és a cionizmussal kapcsolatos álló nyugatizsiai kém-szervezeteknek és aktívan részt vettek a cionista Bachai-szekta szervezésében”. Márciusban a szekta másik három tagját végezték ki Sirázbán, köztük egy ezredes. A most kivégezteteket tizenegy hónappal ezelőtt tartóztatták le, zárt tárgyaláson ítélték el és kivégzésükről nem értesítették a családjukat. Hasonló vádak alapján börtönöztek be számtalan Bachait, valamennyit a kivégző osztag fenyegeti. Iránban az új alkotmány nem ismeri el a Bachai szektát és ezért a tagjait felforgató elemekként bármikor törvényszék elé lehet állítani.

FAGYPONT KÖRÜL

MADRID. — Feszültség állt be Spanyolország és a Szovjetunió kapcsolataiban. Perez Llorca külügyminiszter bejelentette, hogy kormányja „átértékeli” kapcsolatait a Szovjetunióval. Ezzel párhuzamosan Madrid felszólította a Kremlt, hogy csökkentse követsége tagjainak létszámát, valamint az Aeroflot repüléseinek számát Moszkva és a Kanári szigetek között. Ugyancsak követelik a szovjet-spanyol közös hajózási vállalat, a Sovhispan szovjet halászhajói számának a csökkentését. A spanyol kormány nem utítja meg több mint husz szovjet állampolgár tartózkodási engedélyét és további szovjet állampolgárokkal kapcsolatban szándékszik hasonlóképpen eljárni.

TENCERI KALÓZOK

GENT. — A vietnámi emigráció folytatódik. sőt, a menekülők száma egyre növekedik. A nemzetközi szervezetek nyilvántartása szerint havonta több mint ötezer vietnámi menekült ebből az országból. Mivel jórészt a tengeri utat választja nyomorúságos lélekvesztőkön, a halálos esetek száma igen magas. Ehhez járulnak a Sziámi öbölben garázdálkodó kalózok rémettetei. Az esetek többségében ezek a banditák nemcsak kirabolják a hajókat, megkínózzák és megerőszakolják a menekülőket, hanem utána el is süllyeszti a bárkát. Több mint harminc európai és vietnámi közéleti sze-

mélyiség nemhivatalos nemzetközi bizottságot szervez a kalózkodás ellen. A CICP nevet viselő szervezet célja fegyveres védelem létrehozása. A bizottság nemtörődőséggel vádolja a világot: „Az UNO-nak nincs egyetlen hajója sem, amely a naponta megtámadott szerencsétlenek védelmére kelne, nincsenek tengeri „kék-sisaszkos”, akik biztosítanak a nemzetközi hajózási törvények betartását.” Egyetlen német hajó teljesít őrjáratot a vidéken, hogy felvegye a menekülteket, de a kereskedelmi hajók javarésze nem áll meg a segélykérők hívására, mert a kikötőkben a hatóságok nem engedik meg a fedélzetre felvett menekültek partraszállítását. A felmérések szerint a menekülteknek legfeljebb tíz százaléka életét veszti mielőtt partot érne.

HÁROM VÉTO

NEW YORK. — Az afrikai országok élesen reagálnak a Dél-Afrika ellen benyújtott bojkott-javaslat megvétőzése ellen. Mint ismeretes, április 30-án Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok képviselői a Biztonsági Tanácsban vétőt emelt a délfrikai fegyverszállítványok bojkottjára érdekében előterjesztett határozat-javaslat ellen. A három nagyhatalom képviselője azzal érvelt, hogy ilyen embargó már létezik és országaik szigorúan betartják azt. Hasonlóképpen szavaztak a teljes petroleumbargót követelő javaslat ellen is. Az afrikai országok szervezete nevében Uganda képviselője kijelentette: „Ez az éjszaka Afrika és az UNO történetének szomorú momentumát jelenti” és bejelentette, hogy az afrikai országok rendkívüli közgyűlés összehívását tervezik ebben az ügyben.

ÖSZ FEJJELE...

WASHINGTON. — A törvényesíték bűnösnek mondta ki egy megvesztegetési ügyben az amerikai szenátus egyik veteránját. Emlékeztetés, hogy az FBI széleskörű hadjáratot indított a politikai körökben, s a vizsgálat eredményeként eddig hat kongresszusi tagot ítélték el. Ezuttal New-Jersey demokrata szenátora, William került a vádlottak padjára. A szenátor huszonöt éve tagja az amerikai parlamentnek, s egy newyorki zsűri megállapította, hogy megvesztegetést fogadott el, mint a szenátus egyik bizottságának az elnöke. Ennek alapján 15 évre ítélték. A szenátor és egyik közeli munkatársa megvesztegetésként egy titánbánya részvényeinek jelentős részét kapta. Ellenszolgáltatásként érvényesítette befolyását igen jól megfizető katonai megrendelések ki-